

עפ"ת 26877/12/23 - דומיקאר בע"מ נגד מדינת ישראל, פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 26877-12-23 דומיקאר בע"מ נ' מדינת ישראל ואח'
תיק חיצוני: 90526046538

לפני כבוד השופט אברהם בולוס

המערכת

דומיקאר בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד נטלי ואחנין

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

פסק דין

1. לפניי ערעור על החלטת ביהמ"ש לתעבורה בחדרה, אשר ניתנה ביום 7/8/2023 בתיק המ"ש 1385-07-23 (להלן: **ההחלטה**). בהחלטה נדחתה בקשתה של המערערת להארכת מועד להישפט בגין עבירת מהירות מיום 14/1/2023, בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: **תקנות התעבורה**) שבוצעה ברכב שבבעלותה. יצוין כי העבירה יוחסה והדו"ח נשלח למערערת מתוקף החזקה שקיבלה ביטוי בסע' 27 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: **פקודת התעבורה**).

חשוב להזכיר, כי בצד ערעור זה המערערת הגישה 34 ערעורים זהים נוספים. ביום 18.12.24 התקיים לפניי דיון ב-4 ערעורים, אשר התקבלו בהסכמת המשיבה תוך חיוב המערערת בהוצאות משפט בסך ₪ 350 לכל אחד מהתיקים.

יתר הערעורים, נקבעו לדיון לפניי ביום 30.1.24. בפתח הדיון שהתקיים בהליך זה הצדדים הודיעו כי בהינתן העובדה שמדובר בערעורים כמעט זהים שקבועים להיום (31 תיקים במספר), וכולם הוגשו ע"י המערערת, מוסכם כי הדיון יאוחד והתוצאה שתקבע בפס"ד שיינתן בהליך זה תחול על יתר הערעורים.

ההחלטה וטענות הצדדים

2. בית המשפט קמא בהחלטתו עמד על התשתית הנורמטיבית שביסוד הבקשה, כן ציין כי בנסיבות חלה חזקת המסירה שקיבלה ביטוי בתקנה 44 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 ואשר המערערת לא הצליחה להפריך. בהמשך, בית המשפט קמא גם נדרש לטענתה החלופית של המערערת כי עלול להיגרם לה עיוות דין. בהקשר זה ביהמ"ש קמא ציין כי הבקשה להארכת מועד להישפט הוגשה באיחור, כי מצופה מחברה העוסקת בהשכרת רכבים לנהל את עניין הסבת הדוחות למשתמשים ברכביה ביעילות, מה גם שהטענה כי אחר נהג ברכב לא מבססת את החשש

3. בהודעת הערעור וגם בטיעונים בע"פ, המערערת השיגה כנגד מסקנתו של בימ"ש קמא. אמנם בטיעוניה המערערת אישרה כי קיימת מסירה כדין, ואולם, לגישה נעילת שערי בית המשפט בפניה תגרום לה לעיוות דין של ממש, שכן לא יכולה להיות מחלוקת כי היא לא נהגה ברכב אלא אחר, טענה שגם גובתה בראיות כבדות משקל. כחיזוק לטענתה זו המערערת הפנתה לכך שהקנס שהוטל עליה עומד על סך 3,000 ₪, אשר עולה באופן ניכר על הקנס שהיה מוטל על הנהג עצמו (פי ארבעה בהתאם לסעי' 30 לפקודת התעבורה). המערערת טענה, כי גם אינטרס הציבור מטה את הכף לקבלת עמדתה, וזאת מהטעם שהעבירות בוצעו ע"י נהגים שלו נעשתה הסבה כבקשתה יזקפו לחובתם נקודות ויתכן כי בעקבות כך יוטלו סנקציות מנהליות על חלק מנהגים אלה שנהיגתם מסכנת את שלום הציבור.

עוד טענה המערערת, כי היא הבעלים של צי המונה כ-13,000 רכבים, ואלפי דוחות נשלחים למשדריה מדי שנה בגין עבירות שביצעו שוכרי הרכבים, אשר רובם המכריע מטופל בזמן. לאור זאת, טענת המשיבה כי היא מתנהלת ברשלנות או באופן לא תקין אינה נכונה, שכן הנתען מבוסס על טעות במעקב בחלק קטן מהדו"חות בלבד.

4. מנגד, המשיבה טענה כי אין להתערב בהחלטתו של בימ"ש קמא. הודגש בטיעון, כי התנהלותה של המערערת אשר חייבת לפעול בשקידה סבירה וביעילות מתוקף ניהולה לצי רכבים, גרמה לכך שהוגשו מספר רב של בקשות להארכת מועד להישפט. לו המערערת פעלה במסגרת הזמן הקבועה בדין, ניתן היה להסב דו"ח זה ורבים אחרים לנהגים ברכבים בזמן ביצוע העבירות, אלא שבעקבות האיחור הניכר בפנייתה לבית המשפט, והיה ויתקבל הערעור והדו"ח יוסב לנהג, הרי העבירה בהליך זה וביתר התיקים באשר לכל הנהגים התיישנה משחלפה שנה מיום הביצוע.

דין והכרעה

5. תחילה אדרש לטענת של המשיבה כי קבלת הערעור ובעקבות כך הסבת הדו"ח תחסום את דרכה מלמצות את הדין עם הנהג מחמת התיישנות. בהתאם לסעי' 9 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב - 1982 (להלן: **החסד"פ**) אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה מסוג חטא בחלוף שנה מיום ביצועה. בצד זאת, חשוב לעמוד גם על ההוראה שקיבלה ביטוי בסעי' 225א(א) לחסד"פ המאריכה את תקופת ההתיישנות, אשר לפיה:

"בעבירת קנס שהיא עבירת תעבורה כמשמעותה בפקודת התעבורה, ובעל הרכב הוכיח כי לא חלה עליו אחריות לעבירה לפי סעיף 27 לפקודה האמורה, ניתן להגיש כתב אישום או להמציא הזמנה למשפט או הודעת תשלום קנס, למי שנהג ברכב אם לא עברו שנתיים מיום ביצוע העבירה."

ועוד, בהתאם לסעי' 225א(1) לחסד"פ בעבירת תעבורה שהחשד לביצועה מבוסס על צילום רכב כאמור בסעיף 27א או 27א1 לפקודת התעבורה, כפי ענייננו, לא יוגש עליה כתב אישום ולא יומצאו לבעל הרכב הזמנה או הודעת תשלום קנס, אם כתב האישום, ההזמנה או הודעת תשלום הקנס לא נשלחו ועברה תקופה של 4 חודשים או 6

חודשים ברכב חדש. ובהמשך בסע 225א(2) לחסד"פ נקבע כלהלן:

"(א2) על אף האמור בפסקאות (1) ו-(2) שבסעיף קטן (א1), הוכיח בעל הרכב כי לא חלה עליו אחריות פלילית לעבירה לפי סעיף 27 לפקודת התעבורה, ניתן להגיש כתב אישום או להמציא הזמנה או הודעת תשלום קנס אם לא עברה שנה מיום ביצוע העבירה או אם לא חלפו שלושה חודשים מהמועד שבו הוכיח בעל הרכב כי לא חלה עליו אחריות כאמור, לפי המאוחר, ובלבד שלא עברו שנתיים מיום ביצוע העבירה."

ללמדך, כי למקרה ותינתן למערערת הארכת מועד להישפט ובעקבות כך תתאפשר הסבת הדו"ח, לא תחלוף תקופת ההתיישנות כל עוד לא חלפו שלושה חודשים מהמועד שבו הוכיחה המערערת כי לא חלה עליה אחריות כאמור, ובלבד שלא עברו שנתיים מיום ביצוע העבירה.

6. יתרה מכך, וזה העיקר, אני לא סבור כי ניתן להנציח עיוות דין רק מהטעם שעבירת התעבורה באשר לנהג בפועל התיישנה. כל עוד הבעלים הרשום מוכיח כי הבקשה לא הוגשה במועד מנסיבות שאינן תלויות בו או שחסימת דרכו מלהישפט מקפלת בחובה עיוות דין וכמובן בתנאי שבבקשתו לא דבק שיהוי, יש להיעתר לבקשה ואין לייחס משקל לטענות ההגנה, גם לא ההתיישנות, שהנהג בפועל צפוי להעלות.

ועוד, בפרקטיקה קורה לא אחת כי הצדדים מגיעים לידי הסכמה להארכת מועד להישפט לשם הסבת הדו"ח כאשר הנהג מודיע מראש כי הוא מוותר על טענת ההתיישנות. זאת אני אומר מעבר לדרוש, שכן די באמור לעיל כדי להדוף את החשש עליו עמדה המשיבה בטיעוניה.

7. ועתה אדרש לטענת המערערת לעיוות דין אך תחילה אזכיר "כי השיקולים המופעלים בעת בחינת בקשה להארכת מועד להישפט, הינם אותם שיקולים שעל בית המשפט לשקול בבקשות לפי סעיף 130 לחוק סדר הדין הפלילי, העוסק בבקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר, בהתאם לסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי. בהתאם לשיקולים אלה, בית המשפט ייעתר לבקשה להארכת מועד רק אם קיימת סיבה מוצדקת, טעם ראוי או נימוק ממשי המסביר את האיחור בהגשת הבקשה להישפט, או אם השתכנע בית המשפט כי דחיית הבקשה עלולה לגרום לעיוות דין." (רע"פ 8353/12 בן ישראל נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (29.11.12) - ללמדך, כי המדובר הוא בעילות חלופיות, וגם אם המערערת הודתה בדבר קיומה של מסירה כדין וחלוף המועד להגשת הבקשה להישפט, יש לבחון את העילה החלופית עליה היא סומכת לעניין קיומו של עיוות דין.

אמנם נקבע בשורה של החלטות כי לרוב תצהירו של אחר המודה כי נהג ברכב לא מקימה את העילה של עיוות הדין (ראו מיני רבים : רע"פ 9303/16 אורגל נ' מדינת ישראל (21.12.16), רע"פ 2340/15 יניב דב חיים קליין נ' מדינת ישראל, (18.5.16), רע"פ 7709/13 סאסי נ' מדינת ישראל (28.11.13), רע"פ 3698/17 יוספוב נ' מדינת ישראל (7.5.17)]. אלא שאין להסיק מכך כי בכל מקרה בו מונחת תשתית ראייתית לפיה אחר שזהותו ידועה

נהג ברכב, ותהיה תשתית זו משכנעת ומוצקה ככל שתהיה, אזי התוצאה תהיה בהכרח דחיית הבקשה. כל מקרה ונסיבותיו - בבחינת טענה זו יש ליתן את הדעת לעוצמת הראיות. שעה שהתצהיר של הנהג האחר בגדרו הוא מודה בנהיגה בזמן ביצוע העבירה זוכה גם לחיזוק בראיות אובייקטיביות נוספות (רע"פ 8427/17 **מדינת ישראל נ' אמנון סאלם**, פסקה 43 (25.3.18)(להלן: עניין **סאלם**)), לפיהן, למשל, הבעלים של הרכב היה בזמן ביצוע העבירה בחו"ל או מאושפז או כל ראייה אחרת התומכת בנטען לרבות הסכמים אותנטיים להשכרת או למכירת או להעברת החזקה ברכב באותו מועד, או כאשר הבעלים הרשום הוא חברה וברור כי העבירה בוצעה עקב נהיגתו של אחר.

במצבים אלה ואחרים, שכן האמור לעיל לא ממצה את כל האפשרויות, וכל עוד הבקשה לא הוגשה בשיהוי אלא בסמוך לאחר הסרת המניעה, הוגן וצודק להיעתר לבקשה.

8. בהיקשר זה חשוב לחזור ולהזכיר, כי ההחלטות הרבות שבגדרן נדחו בקשות להארכת מועד להישפט למרות תצהירו של אחר המודה כי הוא אשר נהג ברכב בזמן ביצוע העבירה, ניתנו בעקבות זיהויה של אפשרות להתחכמות; או כאשר "..... תצהירו של **מר יוסף סמארה**, אשר ממנו עולה כי הוא ביצע את העבירה, הינו תצהיר סתמי, ואין מתוכנו כדי להעיד באילו נסיבות בוצעה העבירה, וכיצד זכור למגיש התצהיר מה היו מעשיו ביום **31.3.2013**, כשנה טרם הגשתו של התצהיר" (רע"פ 8626/14 **סמארה נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 (10.2.2015)); או כאשר התכלית האמיתית העומדת מאחורי הבקשה אינה הסרת עיוות הדין הנטען אלא כדי להתמודד עם הטלתן של אמצעי תיקון בשל צבירת הניקוד בהתאם לתקנה 544 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961(רע"פ 2754/12 **פול ביסמוט נ' מדינת ישראל**, פס' ו (19.4.12)); או בעקבות השיהוי בהגשת הבקשה "בקשת המבקש לזנוח את הפרוצדורה ולהתמקד במהות, שובת לב ככל שתהא, אין בה כל ממש, שכן אם תתקבל טענתו, משמעות הדבר שלא יהיה לכך סוף, ובקשות הסבה יוכלו להיות מוגשות ללא תלות בזמן ביצוע העבירה. אין להלום דבר זה, ולא זו היתה כוונת המחוקק ביצירת האפשרות של עבירות ברירת משפט, שכל מהותן לייעל ולקצר הליכים"(רע"פ 9580/11 **אייל יוסף נ' מדינת ישראל**, פס' ה (27.12.11)). במקרים אלה ואחרים, לרוב אין להסתפק בתצהיר בו מודה אחר כי נהג ברכב לשם הארכת המועד להישפט, אך בצד זאת חשוב לסייג כי בקשות מגובות, משכנעות, כנות ואשר לא הוגשו בשיהוי יתקבלו "לסיכום, על כל הטוען לקיומה של עילה זו, במסגרת בקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר, להציג טעמים של ממש לביסוס טענתו, טעמים הנתמכים במסמכים ובראיות שיש בהם פוטנציאל של ממש לשינוי התוצאה"(עניין **סאלם**, פסקה 38). כפי שהקדמתי, אין להשלים עם הותרתו של עיוות דין הגם שמסקנה גורפת לא מתיישבת עם הוראת המחוקק ואף הופכת חלופה זו לאות מתה - דבר שאין להלום.

9. אני גם לא מקבל את עמדת המשיבה לפיה יש לחסום את דרכה של המערערת לנוכח ריבוי הבקשות שהגישה, שכן כל בקשה יש לבחון לגופה וההכרעה צריכה להיגזר מהנסיבות שביסוד כל אחת מהבקשות. אכן מצופה מהמערערת להקפיד על המועד הקבוע בחוק בהגשת בקשות ההסבה, אלא שבענייננו וכעולה מהודעת הערעור האיחור אינו ניכר ועם גילוי הטעות המערערת החלה נוקטת במהלכים לתיקונה לרבות בפניות למפנ"א (מרכז פניות נהגים ארצי), אלא שפניות אלו נדחו ומיד לאחר מכן הוגשו הבקשות בפני ביהמ"ש קמא.

אני ער לקביעתו של ביהמ"ש העליון " ולפיה האחריות לקיומם של רישום מסודר לעניין השימוש ברכבים, ושל הנחיות מתאימות לעניין הגשת בקשות לביטול הדו"חות, רובצת לפתחו של המבקש. מהבקשה

עולה כי אף במקרים דומים בעבר לא הקפיד הממונה על משלוח בקשות הביטול במועד. מכל מקום, בוודאי לא ניתן לומר בנסיבות אלו כי לא יכול היה המבקש לדעת כי תלוי ועומד נגדו כתב אישום, באופן המצדיק סטייה מהמועדים הקבועים בחוק להגשת בקשה לביטול הדו"חות." (רע"פ 7839/08 שמעון קורנפלד נ' מדינת ישראל (10.11.08)). גם בעניין זה הרשלנות במעקב לא היא אשר הובילה לדחיית הבקשה אלא השיהוי הניכר (משך שנים) בהגשת הבקשות וגם בשל העובדה שהקנסות שולמו.

10. לאור האמור, שעה שלא יכולה להיות מחלוקת כי המערערת לא נהגה ברכב והותרת המצב על כנו עלולה להסב לה עיוות דין; כן משלא נראה כי בהגשת הבקשה לביהמ"ש קמא דבק שיהוי רב שיצדיק את דחייתה, וגם מהטעם שניתן לרפא את האיחור הקל בהגשת הבקשה באמצעות חיוב המערערת בתשלום הוצאות לאוצר המדינה, כפי שהציעה המערערת עצמה - הוצאות שגם יעבירו מסר מרתיע ויעודדו את המערערת וכל חברה אחרת המחזיקה בצי רכבים להתנהל באופן תקין ולהקפיד על המועדים (ראו מיני רבים : המ"ש 13061-08-23 (תעבורה-מרכז) דומיקאר בע"מ נ' מדינת ישראל (4.9.23); המ"ש (תעבורה- חיפה) 12670-08023 דומיקאר בע"מ נ' מדינת ישראל (17.10.23)) - אני סבור כי נכון לקבל את הערעור.

סוף דבר

11. לאור זאת, מקבל את הערעור, וכפועל יוצא מכך ועל יסוד הסכמת הצדדים, גם יתר הערעורים שהדין בהם אוחד עם הליך זה יתקבלו בכך שתינתן למערערת הארכת המועד להישפט המבוקשת, וכל זאת בכפוף לכך שביחס לכל אחד מהדו"חות תשלם המערערת הוצאות לאוצר המדינה בסך ₪ 500 תוך 21 יום מהיום.

המזכירות תמציא פס"ד זה לצדדים (בהסכמתם) ותסגור גם את כל התיקים שהדין בהם אוחד בהחלטתי מיום 30.1.24.

ניתן היום, כ"ה שבט תשפ"ד, 04 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.